

HELSETILSYNET

I OSLO OG AKERSHUS

Det Kongelige Helse- og Omsorgsdepartement
Postboks 8011 Dep

0030 Oslo

DERES REF. / YOUR REF.:
200503488-/ASD 23.8.2005

VÅR REF. / OUR REF.:
2005/18105 -2 FM-H

DATO / DATE:
22 . november 2005

HØRINGSNOTAT AUGUST 2005 - KRAV OM POLITIATTEST FOR HELSEPERSONELL OG SOSIALPERSONELL - HØRINGSUTTALELSE

Helsetilsynet i Oslo og Akershus viser til høringsnotat av 23. august 2005 vedrørende krav om politiattest for helsepersonell og sosialpersonell.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har ingen kommentarer til høringsbrevet. Høringsuttalelsen fra Helsetilsynet i Oslo og Akershus omhandler kun forhold angående helsetjenesten/helsepersonell.

Helsetilsynet i Oslo og Akershus støtter at det skal kunne kreves politiattest slik forslaget skisserer. Et slikt krav vil være en stor inngripen i en persons integritet, men etter Helsetilsynet i Oslo og Akershus sin vurdering må hensynet til pasienters trygghet og sikkerhet gå foran. Det er imidlertid viktig at politiattesten ikke er mer omfattende enn nødvendig.

Flere helsepersonell kommer daglig i kontakt med barn og utviklingshemmede. Det vil derfor, etter vår vurdering, være viktig med en harmonisering med annet relevant lovverk innen barnehage, barnevern og skole.

Etter Helsetilsynet i Oslo og Akershus sin vurdering vil det viktigste som oppnås med forslaget være å hindre at personell med merknader på en politiattest vil søke seg til arbeid med barn og utviklingshemmede.

I høringsutkastet omtales krav om politiattest for opptak til/underveis i utdanningen og skikkethetsvurdering under utdanning med hjemmel i universitets- og høyskoleloven §§ 4-9 og 4-10. Ett av formålene med disse bestemmelsene er å hindre at personer som anses uegnet til yrket, får vitnemål og derved kan søke slikt arbeid. Det må bemerkes at helsefag-utdanningene ikke er omfattet av disse bestemmelsene, jf tilhørende forskrifter. Dette oppfatter Helsetilsynet i Oslo og Akershus som et paradoks.

Det som er spesielt for helsepersonell, sett i forhold til personell som arbeider innen barnehager, barnevern og skoler, er autorisasjonsinstituttet, jf helsepersonelloven § 48. Formålet med autorisasjonsordningen er bl a å sikre at helsepersonellet oppfyller visse

grunnleggende krav, både med hensyn til faglige kvalifikasjoner og egnethet av mer atferdsmessig karakter, jf § 48, 2.ledd litra d – ikke uegnet for yrket. Så lenge det ikke stilles krav om politiattest i forbindelse med søknad om autorisasjon, vil personer kunne få full autorisasjon, samtidig som – dersom aktuelle lovforslag blir vedtatt – de kan bli nektet å jobbe med barn og utviklingshemmede fordi de ikke anses egnet til dette. Mens autorisasjonsmyndigheten anser helsepersonellet som fullt egnet, kan det likevel vise seg at de ikke er egnet til alle former for arbeid. Hadde autorisasjonsmyndigheten kjent til forholdet, ville de måttet vurdere om søker skulle nektes autorisasjon, eller få eksempelvis begrenset autorisasjon. Etter Helsetilsynet i Oslo og Akershus vurdering vil eventuelle lovbestemmelser om krav til politiattest ved tilbud om stilling/oppstart av virksomhet aktualisere spørsmålet om politiattest ved søknad om autorisasjon.

De foreslåtte straffelovsbestemmelser som skal gå fram av politiattesten gjelder forhold overfor barn. Helsetilsynet i Oslo og Akershus stiller spørsmål ved om ikke straffelovens § 192 bør tas med, slik at også utviklingshemmede over 18 år/voksne bedre ivaretas.

I høringsutkastet pålegges arbeidsgiver et stort ansvar med å definere for hvilke stillinger det skal kreves politiattest. Helsetilsynet i Oslo og Akershus er enig i at ansvaret må legges på arbeidsgiver, som er den som best kjenner innholdet i den enkelte stilling.

Det er viktig å presisere at det ligger en begrenset trygghet i at det til definerte stillinger skal avkreves politiattest. I alle ansettelsessaker må ”ordinære” tiltak i ansettelsesprosesser, deriblant bruk av relevante referanser, også benyttes.

I helsetjenesten skjer det til dels stor utveksling av helsepersonell over landegrensene. Det må i utgangspunktet stilles de samme krav til politiattest til personer fra andre land. Etter Helsetilsynet i Oslo og Akershus sin vurdering må det klart framgå av lovbestemmelsen dersom unntak skal kunne finne sted. Når unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse, bør det framgå hvilke andre tiltak som eventuelt skal iverksettes.

Det foreslås at politiattest skal framlegges *ved tilbud om stilling*. Etter Helsetilsynet i Oslo og Akershus sin vurdering bør dette begrepet presiseres, slik at det også omfatter både vikariater og engasjementer. Rekruttering av helsepersonell skjer også gjennom ekstravaktsentraler og vikarbyråer. Det må sikres at ”løsarbeidere” med mulige anmerkninger framlegger politiattest.

Når det gjelder opprettelse av virksomhet der det inngås avtale med kommune, fylkeskommune eller regionalt helseforetak (RHF) bør ansvaret for å vurdere om det er nødvendig å framlegges politiattest eller ikke, ligge på den instans helsepersonellet inngår avtale med.

Når helsepersonell oppretter privat virksomhet uten avtale med kommune, fylkeskommune eller regionalt helseforetak, foreslås det at den som oppretter virksomhet, selv skal opplyse om de vil komme til å arbeide med barn eller utviklingshemmede. Dette bør gå fram av lovteksten, slik at plikten tydeliggjøres.

Dersom kommune, fylkeskommune eller RHF mottar politiattest med anmerkninger for person som vil starte privat virksomhet, er det foreslått at politiattesten skal sendes til Helsetilsynet i fylket. Helsetilsynet i fylket skal da kunne beslutte at helsepersonell ikke skal kunne starte virksomhet. Etter Helsetilsynet i Oslo og Akershus sin vurdering pålegges

tilsynsmyndigheten her en form for "arbeidsgiverrolle" – en forvaltningsrolle. Helsetilsynet i Oslo og Akershus stiller spørsmålstegn ved om dette er en oppgave som skal legges til Helsetilsynet i fylket som tilsynsmyndighet.

Dersom Helsetilsynet i fylket får en politiattest med anmerkning, og således blir kjent med opplysninger om mulig uforsvarlig virksomhet, skal tilsynsmyndigheten, etter vår oppfatning, vurdere om tilsynssak skal opprettes. Det kan med andre ord oppstå situasjoner hvor Helsetilsynet i fylket plikter å undersøke forholdet nærmere.

Det må også avklares hvilken plikt arbeidsgiver eller kommune, fylkeskommune eller RHF har til å melde til tilsynsmyndigheten når de mottar politiattest med anmerkninger.

Avslutningsvis vil Helsetilsynet i Oslo og Akershus foreslå at siste setning i 1. ledd i forslaget til ny § 20a i helsepersonelloven utgår ("Plikten omfatter ikke helsepersonell som bare sporadisk yter slike tjenester og som i alminnelighet ikke vil være alene med barnet eller den utviklingshemmede."), da setningen kan bidra til å svekke intensjonen med selve lovendringsforslaget.

Med hilsen

Petter Schou
fylkeslege

Bjørg C. Langeland
rådgiver

Kopi til:
Helsetilsynet Postboks 8128 Dep 0032 Oslo

Saksbehandler: Bjørg C. Langeland, tlf.: 22 00 39 49